

PROJEKTOWANIE – NADZÓR – WYKONAWSTWO – POMIARY ELEKTRYCZNE
– USŁUGI INŻYNIERSKIE – BRANŻY ELEKTRYCZNEJ I INFORMATYCZNEJ

PROJEKT

**Rozbudowa budynku Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej
w Cermnej**

STADIUM

Projekt techniczny

BRANŻA

Elektryczna

ADRES

BUDOWY

Cermna, gmina Szerzyny NR DZIAŁKI: 880

INWESTOR

PROJEKTOWAŁ

mgr inż. Grzegorz Byczek
PDK/0133/PWOE/10

SPRAWDZIŁ

MIEJSCE I DATA OPRACOWANIA

Jasło, luty 2023

ILOŚĆ EGZEMPLARZY

4

EGZEMPLARZ NR

Adnotacje urzędowe:

Projekt Budowlany - Opis techniczny branży elektrycznej

Spis treści

Projekt Budowlany - Opis techniczny branży elektrycznej.....	2
Wstęp.....	3
Zasilanie budynku.....	3
WLZ zalicznikowy – część zewnętrzna.....	3
Wyłącznik P. POŻ.....	3
Rozdzielnice.....	3
Instalacja oświetlenia, gniazd wtykowych 230V, 400V.....	3
Instalacja oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego.....	4
Instalacja połączeń wyrównawczych.....	4
Ochrona przepięciowa.....	4
Instalacja ochrony od porażeń.....	4
Instalacja odgromowa - stan prawny, ocena ryzyka spodziewanych szkód.....	5
Instalacja odgromowa - rozwiązania projektowe.....	6
Uwagi końcowe.....	7

Wstęp

Projektuje się instalację elektryczną o łącznej mocy ok. 21 kW (I etap). Instalację zaprojektowano jako podtynkową przewodami kabelkowymi typu YDY.

Zasilanie budynku

Budynek posiada istniejący przyłącz elektroenergetyczny. Projektuje się pozostawić istniejący przyłącz bez zmian.

WLZ zalicznikowy – część zewnętrzna

Obwód WLZ zalicznikowego przeznaczony do zasilania budynku, projektuje się wykonać kablem:

- dla parteru - LgY 5x16 mm² z rozdzielnicz głównej istniejącej części budynku.

Wyłącznik P. POŻ.

Zaprojektowano wykorzystać istniejący wyłącznik P.POŻ. zainstalowany w istniejącej części budynku.

Rozdzielnice

Rozdzielnice wykonać w obudowie II klasy izolacji, z tworzywa sztucznego o IP zgodnym z rysunkami rozdzielnic.

Z rozdzielnic zasilane będą obwody oświetleniowe, gniazd wtyczkowych 230V, siłowych 230/400V, oświetlenia awaryjnego.

Rozdzielnice wyposażone zostały w wyłączniki nadprądowe, wyłączniki różnicowoprądowe, wyłączniki różnicowo-prądowe z członem nadprądowym, lampki kontroli faz. Połączenia wewnętrzne w rozdzielnicach wykonać przewodem o izolacji 750V.

Po wykonaniu rozdzielnice powinny posiadać zapas miejsca pod ewentualną rozbudowę.

Rozdzielnicę wykonać zgodnie z wymogami normy PN-76/E-05125 oraz N-SEP-E-002.

Rozdzielnice należy uziemić. Sposób połączeń przewodu PE i N dostosować do systemu sieci zasilającej: szyny PE i N połączone dla systemu TN-C, rozłączone dla systemu TT. Rezystancja uziemienia nie powinna przekraczać 5 Ω.

Szczegóły związane z budową i wyposażeniem rozdzielnic pokazano części opisowej projektu.

Projektowane rozdzielnice oraz obchodzące z nich obwody wykonać w całości jako system TN-S.

Instalacja oświetlenia, gniazd wtykowych 230V, 400V

Instalację wykonać dla oświetlenia przewodami typu YDY 3(4)x1,5mm², YDY 3x2,5mm² dla obwodów gniazd 230V, YDY 5x4mm² dla obwodów gniazd 400V. Zastosować przewody o izolacji 750V. Przewody dla instalacji układać pod tynkiem. Sposób układania instalacji dla projektowanych pomieszczeń uzgodnić z Inwestorem. Instalację należy prowadzić w przepisowych odległościach od innych urządzeń. Całość wykonać w oparciu o normy: PN EN 12 464-1:2002, PN-IEC 60364.

W pomieszczeniach oprawy oświetleniowe dobrać tak, aby uzyskać natężenie oświetlenia zgodne z PN EN 12464-1. W razie potrzeby projektant dopuszcza możliwość modyfikacji rozmieszczenia opraw w celu uzyskania lepszego rozkładu natężenia oświetlenia. Jako oprawy oświetleniowe zastosować oprawy LED, posiadające certyfikat bezpieczeństwa.

Trasa prowadzenia przewodów zasilających powinna przebiegać w linii prostej, pionowej i poziomej, nie prowadzić przewodów w liniach ukośnych. Odległości prowadzonych linii od okien, drzwi, sufitu, podłogi urządzeń w łazienkach itp oraz miejsca montażu gniazd wykonać zgodnie z przepisami PB, PN-IEC 60364 i SEP-E-002.

W pomieszczeniach wilgotnych, na zewnątrz budynku projektuje się osprzęt instalacyjny szczelny o IP 44 lub wyższym na wysokości minimum 1,3m.

Szczegóły związane z rozmieszczeniem osprzętu pokazano w części rysunkowej projektu.

Instalacja oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego

W ciągach dróg ewakuacyjnych zaprojektowano oprawy kierunkowe oświetlenia awaryjnego z piktogramami, do podświetlenia wyjść ewakuacyjnych, oraz oprawy awaryjne bez piktogramów. Prace montażowe wykonać w oparciu o normę SITP WP-01:2006, PN-EN 60598-2-22, PN-EN 1838:2005.

Instalacja połączeń wyrównawczych

Zastosowanie połączeń wyrównawczych głównych ma na celu ograniczenie do wartości bezpiecznych w danych warunkach środowiskowych napięć występujących pomiędzy różnymi częściami przewodzącymi. Połączeniami objęte są wszystkie metalowe części instalacji rurowych, wentylacji, rozdzielnie metalowe, korytka kablowe itp.

Szynę połączeń wyrównawczych połączyć z uziemieniem ochronnym i roboczym budynku.

Prace montażowe wykonać w oparciu o normy: PN-IEC 60364-5-54:1999 wraz z komentarzem SEP z 2001r, PN-EN 60445:2002, PN-92/E-05009/54.

Ochrona przepięciowa

Ochronę przepięciową należy zrealizować za pomocą ograniczników przepięć klasy B/C 4 polowych. Prace montażowe wykonać w oparciu o normę PN-HD 60364-4-443:2006.

Instalacja ochrony od porażeń

Instalacja obejmuje:

- ✓ przewodowanie o izolacji wzmocnionej (750V),
- ✓ stosowanie przewodów ochronnych PE,
- ✓ stosowanie wyłączników nadmiarowo-prądowych,
- ✓ stosowanie wyłączników różnicowo - prądowych
- ✓ instalacje w budynku zaprojektowano w układzie TN-S

Przewód neutralny winien być koloru niebieskiego, a przewód ochronny w pasy

żółtozielone.

Zgodnie z wymaganiami normy ICE 60364-4-41:2005, połączenia wyrównawcze są nieodłącznym warunkiem uzyskania skutecznej ochrony przeciwporażeniowej realizowanej przez samoczynne wyłączenie zasilania w układzie TN-S.

Ochronę przeciwporażeniową realizowaną przez samoczynne wyłączenie zasilania należy uznać za skuteczną, w zależności od rodzaju zastosowanego zabezpieczenia, gdy zostanie spełniony następujący warunek:

a) Samoczynne wyłączenie zasilania realizowane przez wyłącznik różnicowoprądowy o znamionowym różnicowym prądzie zadziałania $I_{\Delta n}$ [A].

$$R_A \leq \frac{U_L}{I_{\Delta n}} = \frac{25}{0,03} = 833 \Omega$$

gdzie:

R_A – wymagana rezystancja uziemienia przewodu ochronnego, w $[\Omega]$.

U_L – dopuszczalne długotrwałe napięcie dotykowe, w [V].

b) Samoczynne wyłączenie zasilania realizowane przez zabezpieczenie nadprądowe o prądzie wyłączającym I_a , w [A].

$$Z_s \leq \frac{U_o}{I_a}$$

gdzie:

I_a – prąd wyłączający zabezpieczenia w określonym czasie, w [A].

Z_s – impedancja pętli zwarcia doziemnego, w $[\Omega]$.

U_o – dopuszczalne długotrwałe napięcie dotykowe, w [V] – dla budynku przyjęto 25V.

$$I_a = k \cdot I_n$$

I_n – prąd znamionowy zabezpieczenia, w [A].

k – współczynnik krotności prądu znamionowego zabezpieczenia zapewniający samoczynne wyłączenie zabezpieczenia w określonym czasie, podawany w katalogach producentów aparatury zabezpieczającej.

W związku z powyższym zaleca się stosować jako dalsze zabezpieczenie wyłączniki różnicowo-prądowe o prądzie 30mA.

Do przewodu ochronnego PE należy przyłączyć wszystkie dostępne przewodzące części instalacji nieznajdujące się w warunkach normalnej pracy pod napięciem, a które mogą znaleźć się pod napięciem w wyniku uszkodzenia izolacji.

Dodatkowo należy wykonać połączenia wyrównawcze umożliwiające uzyskanie wyrównania potencjałów pomiędzy częściami przewodzącymi dostępnymi i częściami przewodzącymi obcymi. Zaprojektowano w oparciu o normę PN-91/E-05009/41.

Instalacja odgromowa - stan prawny, ocena ryzyka spodziewanych szkód

Zgodnie z wymaganiami prawa budowlanego urządzenia piorunochronne LPS (ang. Lightning Protection System) na obiektach budowlanych powinny być wykonane zgodnie z zaleceniami Polskich Norm. Takie wymagania zawarto w rozporządzeniach Ministra Infrastruktury (rozporządzenie z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (§ 53, § 184). Aktualne normy dotyczące ochrony odgromowej oraz przepięciowej, którymi należy się posługiwać podczas projektowania, budowy oraz eksploatacji to według przytoczonego rozporządzenia: PN-EN 62305-1:2011, PN-EN 62305-2:2012, PN-EN 62305-3:2011, PN-EN 62305-4:2011 (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 10 grudnia 2010 zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1597)).

Zgodnie z normą PN-EN 62305-2:2012 dokonano oceny ryzyka spodziewanych szkód, porównano je z ryzykiem tolerowanym i na tej podstawie wyznaczono potrzebę i poprawność stosowania rozwiązania ochrony odgromowej.

W tym przypadku ochrona odgromowa jest potrzebna, w oparciu o obliczenia zgodnie z normą PN-EN 62305-2:2012 dla budynku dokonano doboru III poziomu ochrony.

Dla spełnienia wymogów III klasy ochrony wartość rezystancji uziemienia nie może przekraczać 10Ω .

Instalacja odgromowa - rozwiązania projektowe

Zdecydowano zainstalować urządzenie piorunochronne LPS klasy III (ochrona odgromowa) za pomocą układów zwodów poziomych w postaci drutu stalowego ocynkowanego FeZn średnicy Φ 8mm. Osprzęt instalacji odgromowej wykonać ze stali ocynkowanej. Na dachu budynku zwody poziome, przewody odprowadzające układać na uchwytych odstępowych.

Odległości zwodów na dachu, ilość przewodów odprowadzających dobrano wg. normy PN-EN 62305-1:2011: Oko siatki zwodów – maksimum $15m \times 15m$, maksymalny promień toczonej się kuli $r=45m$, maksymalne odległości przewodów odprowadzających – 15m.

Do zwodów poziomych podłączyć wszystkie dostępne, metalowe elementy i konstrukcje dachu.

Przewody odprowadzające na ścianie budynku wykonać pod elewacją.

Zwody pionowe (przewody odprowadzające) wykonać z drutu ocynkowanego FeZn o średnicy Φ 8mm w rurze instalacyjnej odgromowej o minimalnej średnicy Φ zew. 20 / wew. 12. Zabrania się stosowania rur osłonowych o grubości ścianki mniejszej niż 4mm, oraz średnicy wewnętrznej mniejszej niż 12mm. Rury układać pod elewacją za pomocą uchwytów metalowych w odstępach maksimum 1,5m, do łączenia rur stosować złączki. Końce rur zabezpieczyć przed wnikaniem wody.

Przewody odprowadzające połączyć do projektowanego uziomu otokowego zewnętrznego poprzez zaciski kontrolne zabudowane w puszkach podtynkowych do elewacji, kolor puszek dobrać do koloru elewacji. Po montażu wszystkie miejsca połączeń, zaciski skręcane zabezpieczyć wazeliną techniczną.

Uziom otokowy wykonać bednarką FeZn 25x4mm, na głębokości minimum 0,6m, w odległości od fundamentów budynku minimum 1m. Łączenia bednarki w ziemi wykonywać wyłącznie metodą spawania, miejsca spawów zabezpieczyć antykorozyjnie. Pod przejazdami, drogami bednarkę należy układać w rurach osłonowych.

Projektowaną instalację odgromową połączyć z istniejącym uziemieniem fundamentowym, roboczym oraz z główną szyną wyrównawczą budynku.

Po wykonaniu montażu instalacji odgromowej należy przeprowadzić pomiary kontrolne uziemienia instalacji piorunochronnej. Rezystancja uziemienia nie powinna przekraczać wartości 10Ω . W przypadku nie osiągnięcia powyższej wartości należy wykonać dodatkowe uziomy szpilkowe.

Podczas prac montażowych posługiwać się normami:

PN-EN 62305-1:2011 Ochrona odgromowa - Część 1: Zasady ogólne.

PN-EN 62305-2:2012 Ochrona odgromowa - Część 2: Zarządzanie ryzykiem.

Uwagi końcowe

Przed przystąpieniem do wykonania prac elektrycznych wykonawca winien zapoznać się z dokumentacjami branżowymi i uzgodnić szczegóły wykonywania prac z kierownikiem budowy, Inwestorem. Następnie w oparciu o ustalenia należy wykonać projekt wykonawczy.

Podane w projekcie materiały i typy urządzeń wraz z nazwami ich producentów mają stanowić przykład rozwiązań technicznych i standardów, na jakich bazował projektant przy opracowaniu dokumentacji. Projektant dopuszcza możliwość zastosowania osprzętu innych firm pod warunkiem zachowania parametrów urządzeń zawartych w projekcie.

Wszystkie prace powinny być wykonywane zgodnie z obowiązującymi normami, przepisami, wymaganiami eksploatacyjnymi oraz z najlepszą wiedzą techniczną. Ewentualne wątpliwości odnośnie projektowanych rozwiązań należy uzgodnić z Projektantem, Inwestorem, lub Kierownikiem robót branżowych w trakcie wykonawstwa.

Całość prac wykonać zgodnie z aktualnymi przepisami i przytoczonymi normami, oraz normami przywołanymi w „Warunkach Technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie” w zakresie instalacji elektrycznych i ochrony odgromowej, Ministra Infrastruktury w Rozporządzeniu z dnia 10 grudnia 2010 roku (Dz. U. nr 239 z 2010 r., poz. 1597).

Po zakończeniu robót dokonać pomiarów sprawdzających (oporności izolacji, skuteczności ochrony przeciwporażeniowej, pomiarów uziemień, pomiarów napięć i obciążeń, pomiarów natężenia oświetlenia oraz badanie wyłączników różnicowych i tablic elektrycznych po ich wykonaniu). Podczas prac sprawdzających oraz pomiarowych posługiwać się normami: PN HD 60364 6:2008, PN EN 12464-1.

*Opracował:
mgr inż. Grzegorz Byczek
Nr upr. PDK/0133/PWOE/10*